

**OPIS ŠTUDIJNÉHO ODBORU PRACOVNÉ PRÁVO
PRE 3.STUPEŇ VYSOKOŠKOLSKÉHO ŠTÚDIA PRÁVO**

a) Názov študijného odboru: Pracovné právo

b) Stupeň vysokoškolského vzdelávania, v ktorom sa odbor študuje a štandardná dĺžka štúdia

Študijný odbor Pracovné právo sa študuje v treťom stupni vysokoškolského vzdelávania (PhD.) so štandardnou dĺžkou štúdia tri roky v dennej forme a štyri roky v externej forme.

c) *Profil absolventa študijného odboru pracovné právo*

Absolvovaním doktorandského štúdia v študijnom odbore pracovné právo v 3. stupni študent získa vedomosti a zručnosti z odboru pracovné právo a z iných príbuzných odborov, ktoré bude spôsobilý tvorivo uplatniť predovšetkým vo vedeckej činnosti, ale aj v legislatívne, súdnej či inej právnej praxi. Absolvovaním štúdia študent získa spôsobilosť samostatne vedecky pracovať; dokáže analyzovať spoločensko-politické a legislatívno-technické problémy s cieľom navrhovať adekvátne legislatívne riešenia; študent bude spôsobilý nazerať na odbor pracovné právo s koncepčným nadhľadom a náležitým hodnotovým ukotvením, čo ho predurčuje na riešenie zložitých súdnych prípadov, ktoré sa objavujú pred vrcholovými súdmi. V neposlednom rade absolvent bude spôsobilý odkrývať interdisciplinárne súvislosti odboru v národnom, medzinárodnom a nadnárodnom kontexte, čo mu umožní kvalifikovane sa zapájať do celosvetového vedeckého diskurzu.

Absolvent doktorandského štúdia v odbore pracovné právo je spôsobilý vykonávať najmä nasledujúce profesie:

- vedecký pracovník v Slovenskej akadémii vied alebo vedecký pracovník na univerzitách, na ktorých sa vyučuje pracovné právo, osobitne na právnických fakultách, ale aj na iných fakultách so zameraním na ekonomické vedy,
- vysokoškolský učiteľ,
- právnik v medzinárodných a európskych inštitúciách, osobitne v Medzinárodnej organizácii práce, v Rade Európy, v legislatívnych štruktúrach Európskeho parlamentu, Európskej komisie a iných orgánov Európskej únie,
- právnik v legislatíve, najmä v oblasti pracovnoprávnej legislatívy najmä na ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR, na Ministerstve spravodlivosti SR, na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí, na Ministerstve školstva a športu SR ako aj na iných ministerstvách,
- právnik na Konfederácii odborových zväzov a tiež ako právnik v oblasti ľudských zdrojov,
- vysokokvalifikovaný právnik osobitne vo významných právnických kanceláriách na Slovensku ale aj v zahraničí.

d) Obsah študijného odboru

Štúdium v rámci študijného odboru pracovné právo tretieho stupňa je zamerané na dosiahnutie spôsobilosti vedecky pracovať. V rámci štúdia tretieho stupňa študent si výskumom a výučbou osvojuje všetky relevantné metódy vedeckej práce s orientáciou na základné ako aj osobitné problémy predmetu pracovné právo, vrátane najaktuálnejších právnych problémov pracovného práva v danom čase.

V priebehu štúdia študent nadobudne spôsobilosť osobným vedeckým prínosom formovať ďalší rozvoj vedy v oblasti pracovného práva v národnom ale aj medzinárodnom meradle. Aplikuje získané poznatky v praxi so znalosťou alternatívnych právnych riešení.

Štúdiom v rámci študijného odboru pracovné právo 3. stupňa doktorand nadobudne takú úroveň vedomostí a zručností, na základe ktorej získa spôsobilosť plniť aj pedagogické úlohy vysokoškolského učiteľa.

da) Pedagogická časť

Súčasťou doktorandského štúdia v odbore pracovné právo v 3. stupni v dennej forme štúdia je vykonávanie pedagogickej činnosti alebo inej odbornej činnosti súvisiacej s pedagogickou činnosťou, ktorá je zameraná na formovanie pedagogických schopností doktoranda, na rozvoj kritického myslenia, rozvoj argumentačných metód v práve a poctivé vedecké hľadanie pravdy. Doktorand v dennej forme štúdia vedie v zákonom stanovenom rozsahu vybrané semináre pre študentov denného štúdia prvého a druhého stupňa vysokoškolského štúdia v študijnom odbore právo. Doktorand taktiež oponuje záverečné kvalifikačné práce prvého stupňa vysokoškolského štúdia v študijnom odbore právo.

Teoretické vedomosti a znalosti

Doktorand je podľa možností počas doktorandského štúdia zapojený do riešenia výskumných projektov katedry a prípadne aj do výskumných projektov iných bádateľských pracovísk zameraných na základný výskum pracovného práva. Teoretické vedomosti získané štúdiom orientuje nielen na otázky základného výskumu ale aj na aplikačnú prax. Svojimi teoretickými vedomosťami a znalosťami predstavuje vedecký prínos ku všetkým základným pracovnoprávnym inštitútom individuálneho pracovného práva a kolektívneho pracovného práva. Vedecká činnosť doktoranda vyúsťuje do pravidelných publikačných výstupov na poli vedeckej a odbornej literatúry.

Nosné témy jadra študijného odboru

Nosné témy jadra študijného odboru pracovné právo 3. stupňa sú zamerané na základné a aktuálne vedecké problémy vedy pracovného práva, akými sú: predmet pracovného práva, subjekty pracovného práva, základné zásady pracovného práva, zmluvná autonómia v pracovnom práve.

Komplexný teoretický základ ku všetkým základným pracovnoprávnym inštitútom, akými sú napr. zmluvné typy v pracovnom práve, otázky odmeňovania za prácu, uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnom práve, právna povaha a obsah základných

povinností zamestnanca, zodpovednostné právne vzťahy v individuálnom pracovnom práve, kolektívne pracovné právo, osobitne právna povaha, druhy a obsah kolektívnych zmlúv, riešenie pracovných sporov v kolektívnom pracovnom práve, právna povaha štrajku ako aj zastupovanie záujmov zamestnancov na národnej ako aj na nadnárodnej európskej úrovni.

Doplňujúce témy jadra študijného odboru

Základná teoretická orientácia v príbuzných odboroch pracovného práva a prezentácia výsledkov výskumu na národných a medzinárodných vedeckých podujatiach.

db) Vedecká časť obsahu študijného odboru

Výskum aktuálnych vedeckých problémov z odboru pracovné právo, etická a spoločenská stránka vedeckej práce, osobná prezentácia výsledkov výskumu na domácich aj zahraničných vedeckých podujatiach, transformácia záverov výskumu v legislatívnej praxi, výskum nadodvetvových problémov viacerých príbuzných študijných odborov (najmä občianske právo, obchodné právo). Výsledky vedeckej činnosti doktoranda majú byť prínosom pre legislatívu a ďalšiu aplikačnú prax.

Znalosti doktoranda uvedené v jadre majú takú úroveň, aby jednoznačne preukazovali schopnosť doktoranda samostatne vedecky pracovať.

e) Zdôvodnenie potreby študijného odboru

Pracovné právo veľmi významným spôsobom prispieva k hospodárskemu rozvoju každej krajiny. Konkurencie spôsobilosť podnikateľských subjektov na národnej ako aj na nadnárodnej úrovni je zásadným spôsobom determinovaná disponibilným kvalifikačným potenciálom zamestnancov ako aj stále novými formami a spôsobmi práce, ktoré vyžaduje nástup digitálnej doby. Mzdové náklady na zamestnancov patria k veľmi významným nákladovým položkám celkových nákladov zamestnávateľa, čo následne zásadným spôsobom determinuje aj cenu produkcie a v konečnom dôsledku aj potrebnú konkurencie spôsobilosť zamestnávateľov na národnej ako aj nadnárodnej úrovni.

Pracovné právo s nastupujúcou digitálnou dobou musí pružne a dostatočne dynamicky reagovať na kvalitatívne nové požiadavky nielen trhu práce ale aj na zmeny v štruktúre, forme a obsahu existujúcich pracovnoprávných vzťahov.

f) Podobné študijné odbory v zahraničí

V zahraničí sa študijný odbor pracovné právo v 3. stupni vyučuje na mnohých univerzitách. Z českých univerzít akreditáciu na pracovné právo v 3. stupni má Právnická fakulta UK v Prahe ako aj Právnická fakulta v MU v Brne. Doktorandský študijný odbor možno študovať aj na univerzite vo Viedni, Frankfurte n/M, v Nemecku na Právnickej fakulte v Mníchove, v Triere, v Passau, vo Francúzku na univerzite v Paríži, v Taliansku na univerzite v Ríme, v Modene, v Španielsku na univerzite Barcelone a na mnohých ďalších univerzitách v zahraničí.

g) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi

K študijnému odboru pracovné právo za príbuzný odbor možno považovať:

Občianske právo

Občianske právo je všeobecným právnym základom pracovného práva. Všeobecná časť Občianskeho zákonníka má subsidiárnu pôsobnosť k prvej časti Zákonníka práce. Na rozdiel od občianskeho práva pracovné právo má hybridný charakter. Okrem súkromnoprávných prvkov pracovné právo obsahuje množstvo verejnoprávných prvkov. Napriek spoločnému súkromnoprávnemu základu s občianskym právom pracovné právo a jeho obsah určujú z veľkej časti právne pramene verejného práva (napr. celá oblasť práva sociálneho zabezpečenia).

Občianske právo procesné tvorí aj pre oblasť pracovnoprávných vzťahov jednu z významných ústavných záruk súdneho riešenia pracovnoprávných sporov.

Obchodné právo

Spolu s pracovným právom obchodné právo tvorí spoločný súkromnoprávny základ, čo sa týka individuálneho pracovného práva. Časť rôznorodých pracovných činností nemá právnú povahu závislej práce a túto časť pokiaľ ide o záväzkové právne vzťahy a výkon nezávislej práce upravuje Obchodný zákonník. V aplikačnej praxi často dochádza ku konkurencii zmluvných typov medzi pracovným právom a obchodným právom. Nad rámec predmetu úpravy obchodného práva relatívne podstatnú obsahovú časť pracovného práva tvorí kolektívne pracovné právo a verejnoprávne predpisy ako je napríklad zákon o službách zamestnanosti ako aj právne pramene dotýkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a celá oblasť práva sociálneho zabezpečenia.

Ústavné právo

Ústavné právo tvorí všeobecný právny základ pre všetky odbory študijných programov 3. stupňa v odbore právo. Spoločným menovateľom ústavného práva a pracovného práva je skutočnosť, že v pracovnoprávných vzťahoch sa realizuje prevažná účasť ústavných sociálnych práv občanov. Na rozdiel od pracovného práva, inštitucionálne ústavné právo presahuje predmet pracovného práva a je jedným z diferenciačných kritérií medzi pracovným právom a ústavným právom.

Správne právo

Správne právo, a najmä jeho procesné normy, sú častým základom, s prípadnou zákonodarcom vymienenou výhradou *lex specialis*, pre deklarovanie (ale aj konštituovanie) vzniku právnych skutočností a požiadaviek spätých so vznikom práv (primárne dávkových nárokov), povinností a zmene práv/povinností účastníkov sociálnozabezpečovacieho právneho vzťahu (najmä je tomu tak v systéme príspevkov štátnej sociálnej podpory a v oblasti časti sociálnych služieb a peňažných príspevkov na kompenzáciu dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia). Normy správneho práva procesného a v nich zakotvené zásady správneho trestania (ukladania správnych deliktov) sa uplatňujú aj pri ukladaní osobitne predvídaných sankcií pri porušení zákonných povinností nielen účastníkov právnych vzťahov systému sociálnej pomoci ale aj účastníkov pracovnoprávných vzťahov (najmä opatrenia v oblasti služieb zamestnanosti, BOZP, pri ochrane zdravia zamestnancov vo vzťahu k zdravým pracovným podmienkam, postihovania nelegálnej práce zamestnávania).

Teória a dejiny štátu práva

Teória a dejiny štátu a práva sú všeobecným vedným odborom, ktorý syntetizuje poznatky z ostatných špeciálnych vedných odborov. Vztyčné plochy s pracovným právom existujú na úrovni systematizácie právneho poriadku do jednotlivých právnych odvetví. Pracovné právo je tzv. hybridným právnym odvetvím, ktorého skúmanie je pre právnu teóriu prínosné práve preto, že v ňom nájdeme tak normy súkromného práva ako aj normy verejného práva. Ďalšou vztyčnou plochou je otázka sociálnej spravodlivosti, ktorú sa snaží adresovať práve aj odvetvie pracovného práva. Hoci pracovné právo vychádza z formálnej rovnosti zmluvných strán, snaží sa citlivo reagovať aj na ich faktickú ekonomickú nerovnosť, a to tak, že prostredníctvom vyššieho počtu kogentných noriem zvýhodňuje jednu stranu na úkor druhej. Dôležitým aspektom je aj skutočnosť, že k vyrovnávaniu protichodných ekonomických záujmov dochádza aj na úrovni kolektívneho pracovného práva, ktoré búra tradičnú dichotómiu medzi zmluvnou tvorbou práva a realizáciou práva. Na spomenutých vztyčných plochách dochádza medzi uvedenými odbormi k plodnej interakcii: pracovné právo ponúka teórii práva cenný repertoár právno-aplikačných a právno-legislatívnych problémov, teória práva ponúka pracovnému právu solídne doktrínálne a filozofické základy pre ich eventuálne riešenia.